

Т. В. Зубехінакандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри економіки та туризму
Академії рекреаційних технологій і права

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ВЕБ-КВЕСТ В ЕЛЕКТРОННОМУ НАВЧАННІ

У статті проаналізовано стан впровадження інформаційних технологій у навчально-виховний процес. Сучасні високотехнологічні виробництва вимагають від кваліфікованих фахівців різних галузей не тільки високих рівнів прояву професійних вмінь, а і сформованості особистісних якостей. Розкрито зміст поняття «веб-квест». Охарактеризовані головні аспекти технології веб-квестів як порівняно нового виду проблемних завдань, які використовуються для підготовки фахівців у рамках загальної системи електронного навчання. Технологія веб-квесту дозволяє повною мірою реалізувати наочність, мультимедійність та інтерактивність навчання. Представлена класифікація веб-квестів Б. Доджа, описані їх структура і функції. Описано можливості використання технології веб-квесту в процесі підготовки фахівців. Охарактеризовані головні переваги використання технології веб-квесту в підготовці сучасних фахівців. Веб-квест є комплексним завданням, тому оцінка його виконання повинна ґрунтуватися на декількох критеріях, орієнтованих на тип проблемного завдання і форму подання результату.

Використання сучасних інформаційних технологій у навчальному процесі підготовки фахівців, зокрема комп'ютерних, мережі Інтернет, докорінно змінили навчальне інформаційне середовище всіх вищих навчальних закладів. У країнах Європейського Союзу для аналізу ступеня впровадження інформаційних технологій у вищих навчальних закладах введено спеціальні критерії: доступ до мережі Інтернет; мотивацію студентів до використання інформаційних технологій у навчальному процесі та компетентність, що дозволяє використовувати інформаційні технології. Використання інформаційних технологій збільшило можливості застосування електронного навчання. Аналіз різноманітних джерел інформації свідчить про достатньо широке коло застосування цієї технології у навчальному процесі вишів.

Виділено основні завдання веб-квесту в підготовці фахівців зумовленого інформатизацією сучасного навчання. Представлені й охарактеризовані ключові принципи веб-квесту в процесі електронного навчання. Визначено, яким чином веб-квести можуть підвищити мотивацію студентів до навчання.

Ключові слова: інформаційні технології, веб-квести, електронне навчання, Інтернет, інформаційна культура.

Постановка проблеми. Становлення в сучасному світі глобального комунікаційного простору, що справляє відчутний вплив на всі компоненти структури суспільства, має як небезпечності, так і позитивні сторони. Сучасні високотехнологічні виробництва вимагають від кваліфікованих фахівців різних галузей не тільки високих рівнів прояву професійних вмінь, а й сформованості особистісних якостей, зокрема креативності, інноваційності, гнучкості, самостійності, відповідальності, активності тощо.

У країнах Європейського Союзу для аналізу ступеня впровадження інформаційних технологій у вищих навчальних закладах введено спеціальні критерії: доступ до мережі Інтернет; мотивацію студентів до використання інформаційних технологій у навчальному процесі та компетентність, що дозволяє використовувати інформаційні технології. Використання інформаційних технологій збільшило можливості застосування електронного навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основоположні проблеми теорії інноваційних процесів в освіті розглянуті у наукових працях

П.Я. Гальперіна, В.В. Давидова, В.І. Загвязінської, М.І. Махмутова, М.М. Козяра, О.В. Бойка. У сучасних психолого-педагогічних дослідженнях приділяється увага проблемі інформаційної підготовки фахівців. Зокрема, проблему впровадження інформаційних технологій у навчальний процес актуалізують у своїх дослідженнях вітчизняні та зарубіжні автори: Р. Гуревич, І. Зимня, М. Кадемія, Н. Морзе, А. Хуторський, І. Герасименко, П. Коваль, С. Христочевський та ін.

У працях Ю. Машбиця, В. Зінченка, Т. Коваль, С. Сисоевої, Л.Суценко, Н. Тализіної досліджувалися психолого-педагогічні аспекти використання інформаційних технологій у навчальному процесі.

Застосування веб-квестів у дистанційному навчанні в контексті підвищення якості підготовки фахівців різного профілю розглядали Р. Гуревич, М. Кадемія, Г. Шаматанова, Я. Биховський, С. Мешков, В. Силантьєв та ін.

Аналіз різноманітних джерел інформації свідчить про достатньо широке коло застосування цієї технології у навчальному процесі вишів. Існує ряд

досліджень вчених щодо застосування web-quest у самостійній роботі студентів і дистанційному навчанні, у контексті підвищення якості підготовки фахівців різного профілю, але й досі немає чіткого розуміння суті поняття веб-квесту.

З огляду на зазначене **мета статті** – охарактеризувати шляхи використання технологій веб-квесту у процесі підготовки фахівців.

Виклад основного матеріалу. Соціально-економічні перетворення в Україні, світові тенденції гуманізації, інтеграції та глобалізації суспільства визначили нові пріоритети розвитку освітньої галузі. Серед сучасних інформаційних технологій виділимо технологію web-quest (веб-квест). Особливістю веб-квестів є те, що частина інформації або вся інформація, представлена на сайті для самостійної чи групової роботи студентів, знаходиться на різних веб-сайтах.

Веб-квест як навчальне завдання розробили професори освітніх технологій Університету Сандієго (США) Б. Додж і Т. Марч у 1995 р. [10]. Саме вони вперше визначили методичні вимоги для гіпертекстового веб-квесту.

У перекладі з англійської мови слово *web* означає мережа, а *quest* – пошук – цілеспрямований пошук, який може бути пов'язаний із завданнями або грою; це слово також служить для позначення одного з різновидів комп'ютерних ігор [4].

Г. Воробйов розглядає веб-квести як окрему категорію навчальних проектів – веб-проектів [1, с. 8]. Н. Ніколаєва, М. Андрєєва – як проблемне завдання з елементами рольової гри, для виконання якого використовуються інформаційні ресурси Інтернет [6]. О. Ільченко трактує поняття як технологію, орієнтовану на студентів (учнів), занурених у процес навчання, що розвиває їх критичне мислення [4]. П. Сисоєвим і М. Євстигнеєвим встановлено, що веб-квест є найскладнішою з низки інформаційно-комунікаційних технологій, таких як Hotlist, TreasureHunt, MultimediaScrapbook, оскільки у ньому можна вирішувати комплексні навчальні завдання, а відтак і формувати різноманітні мовленнєві та дослідницькі вміння, професійні якості [8, с. 108].

Т. Марч зазначає, що веб-квести – це побудована за типом опор навчальна структура, яка використовує посилання на наявні важливі ресурси Інтернет і автентичну задачу з тим, щоб мотивувати учнів до дослідницької проблеми з неоднозначним розвитком, розвиваючи тим самим їхні вміння працювати як індивідуально, так і в групі (на заключному етапі) у здійсненні пошуку інформації та її перетворенні в більш складне завдання [10].

М. Кадемія розуміє веб-квест як спеціальним чином організований вид дослідницької діяльності, для виконання якої учні (студенти) здійснюють пошук інформації в мережі Інтернет за зазначеними адресами [5].

Є. Полат розглядає технологію веб-квесту як проектну методіку, що орієнтована на самостійну діяльність студентів – індивідуальну, парну, групову, котра здійснюється за певний проміжок часу [7].

Як освітній сайт, присвячений самостійній дослідницькій роботі учнів (у групах) з обраної теми, з гіперпосиланнями на різні веб-сторінки, характеризують науковці О. Федоров, А. Новікова [9].

Оскільки ми розглядаємо веб-квест із погляду навчально-виховного процесу, то приймаємо таке визначення терміна: освітній веб-квест – це інтернет-пошук, метою якого є навчання, тобто отримання нових знань, закріплення наявних знань, закріплення навичок користування мережею Інтернет та інших навичок за освітнім предметом.

За своєю сутністю web-quests є своєрідною веб-сторінкою, яка може бути виконана як у класичних web-редакторах (XaraXtremePro, WysiwygWebBuilder, AntennaWebdesignedStudio), так і засобами пакету MicrosoftOffice: FrontPage, Publisher, або створена за допомогою відеоінструкцій на безкоштовних хостингах (Narod.ru, Sites.google.com.) Також у мережі Інтернет подано спеціалізовані англійські шаблони для створення web-quests.

Використання технології веб-квесту в процесі підготовки фахівців дає можливість: підвищити зацікавленість студентів до вивчення навчальної дисципліни; підвищити мотивацію до навчання; використовувати різні види інформації (текстову, графічну, звукову, відео і т. д.); наочно представити різнопланові ситуаційні завдання; розвивати творче мислення і навички вирішення проблемних ситуацій, формувати інформаційну культуру студентів.

Проаналізувавши структуру веб-квесту у науково-методичній літературі, ми визначили певні його елементи (табл. 1). Ці елементи використовуються як основа, яку за необхідності можна варіювати в тих чи інших межах. Викладачі під час підготовки фахівців можуть конструювати квест відповідно до рівня і потреб студентів.

Як бачимо з табл. 1, web-quest має всі класичні ознаки інформаційної технології, оскільки покликаний забезпечити швидкий пошук інформації, розосередження даних, доступ до джерел інформації незалежно від місця їх розташування. З іншого боку, він містить елементи ситуативної педагогічної технології – рольової гри, оскільки передбачає в ігровій формі виконання конкретного завдання.

У ході вивчення дисципліни «Інформаційні технології та засоби навчання» проводиться веб-квест «Я – власник туристичного бізнесу». Важливою умовою успішної роботи технології веб-квесту є наявність комп'ютерного обладнання з підключенням Інтернет-послуги. Інша умова – наявність персонального комп'ютера у студентів, що дозволяє в домашніх умовах продовжувати працювати з навчальними матеріалами. Веб-

Основні елементи веб-квесту

Елементи веб-квесту	Характеристика
Вступ	Формування мети, опис головних ролей учасників, план роботи, сценарій веб-квесту.
Завдання	Проблема чи загадка яку потрібно вирішити. Позиція, яку потрібно сформулювати і захистити. Продукт, який потрібно створити (реферат, доповідь, презентація, постер і т.д.)
Виконання	Детальний опис основних етапів роботи, корисні поради до збору й обробки інформації.
Оцінювання	Опис критеріїв і параметрів оцінки виконання веб-квесту. Критерії оцінки залежать від типу завдань.
Висновки	Короткий і змістовний опис того, чому навчилися студенти, виконавши квест.
Використані ресурси	Посилання на сайти, які були використані для створення веб-квесту.
Коментарі викладача	Значення квесту. Вікова категорія учасників. Очікувані результати. Процес організації роботи над веб-квестом. Необхідні для проведення роботи ресурси.

квест може бути спрямований на поглиблення знань студентів і розрахований на тривалий термін, можливо на семестр чи навчальний рік.

Сучасні вимоги до системи навчання у вищих навчальних закладах припускають рішення багатьох питань, головним із яких є формування конкурентоздатної та успішної в інформаційному середовищі особистості. У навчально-виховному процесі впровадження електронної системи навчання стає більш помітним. Повсюдне використання ресурсів Інтернет, що є продуктом інтелектуальної діяльності висококваліфікованої частини працездатного населення суспільства, визначає необхідність підготовки у студентів творчо активного резерву. Тому є актуальною розробка певних підходів до використання засобів інформаційних технологій для реалізації ідей особистісно розвиваючого навчання.

Зокрема, для розвитку творчого потенціалу індивіда, формування у студента вміння здійснювати прогнозування результатів своєї діяльності, розробляти стратегію пошуку шляхів і методів рішення задач, впровадження веб-квестів є важливою дестинацією в підготовці фахівців.

Проведення веб-квестів у вищому навчальному закладі сприяє підготовці фахівців до комфортного життя в інформаційному суспільстві. Із впровадженням у навчально-виховний процес технологій веб-квесту ми спостерігали появу у студентів таких якостей, як:

- розвиток мислення (творчого, інтуїтивного, теоретичного та ін.);
- розвиток комунікативних здібностей;
- розвиток естетичних якостей;
- формування вмінь приймати оптимальне рішення або пропонувати варіанти рішення у складній ситуації;
- формування інформаційної культури, уміння здійснювати обробку інформації.

Впровадження технологій веб-квесту у навчально-виховний процес сприяє поглибленню міжнаукових зв'язків за рахунок вико-

ристання сучасних засобів обробки інформації; забезпеченню підвищення мотивації у студентів до навчання за рахунок комп'ютерної візуалізації навчальної інформації, вкраплення ігрових ситуацій, можливості управління, вибору режиму навчальної діяльності; підвищенню ефективності та якості процесу навчання за рахунок реалізації можливостей послуг мережі Інтернет. Засоби онлайн-доступу до інформації додали якісно нові можливості електронному навчанню.

Важливою є оцінка якості веб-квесту. Критерії такої оцінки були розроблені Т. Марчем, за якими якісний освітній веб-квест повинен мати інтегруючий вступ, чітко сформульоване завдання, що має проблемний характер; розподіл ролей, що забезпечує різні погляди на проблему, обґрунтоване використання Інтернет-джерел. Найкращі приклади веб-квестів демонструють зв'язок із реальним життям, їх висновки безпосередньо пов'язані зі вступом, формують пізнавальні навички, а також сприяють використанню їх в інших дисциплінах і галузях. Тому вважається, що найкращими є веб-квести, які створюються педагогам-практиками, котрі конструюють заняття та самі їх проводять [10].

Веб-квест є комплексним завданням, тому оцінка його виконання повинна ґрунтуватися на декількох критеріях, орієнтованих на тип проблемного завдання і форму подання результату.

Для визначення найбільш ефективного виду завдання веб-квесту нами було проведено опитування 100 студентів Академії рекреаційних технологій і права, яке показало, що 35,6% студентів віддають перевагу творчим завданням, які передбачають створення п'єси, вірша, відеоролика і т. д.; 19,7% – журналістському розслідуванню, суть якого полягає в об'єктивному викладенні інформації; 15% – переконанню (схиланню на свій бік опонентів); 11,2% віддають перевагу науковим дослідженням (вивченню різних явищ, відкриттів, фактів на основі онлайн-джерел); 10,2% – переказу (демонстрація розуміння теми на основі подання матеріалів із різних джерел у новому форматі: пла-

ката, оповідання, презентації); 8,3% респондентів віддали перевагу компіляції (трансформації формату інформації, отриманої з різних джерел).

Варто зазначити, що для підготовки веб-квесту необхідний високий рівень інформаційної компетентності викладача. Створення інформаційного веб-квесту – трудомістке заняття, але, працюючи над його створенням, викладач удосконалює свою професійну компетенцію, а отриманий веб-квест є високоспеціалізованим ефективним наочним тренажером для підвищення кваліфікації широкого кола фахівців. Крім того, веб-квест зручно імпортується та поєднується з системами дистанційного навчання, а саме з системою Moodle та може відображатися на мобільних пристроях.

Висновки і пропозиції. Отже, інформаційні технології у навчально-виховному процесі підготовки фахівця є потужним стимулом, який розвиває пізнавальну активність студентів, покращує якість знань, сприяє розвитку навичок самостійного отримання знань. Використання веб-квестів підвищує інформаційну компетентність викладача і студента, знайомить із новими видами сучасних Інтернет-сервісів, розвиває інформаційну культуру, сприяє розвитку критичного мислення, формує вміння знаходження шляхів розв'язку завдання загалом.

Перспективу подальших досліджень вбачаємо у вивченні європейського досвіду використання веб-квестів у навчально-виховному процесі та розробці методичних рекомендацій для викладачів вищих навчальних закладів щодо створення та проведення веб-квестів.

Список використаної літератури:

1. Вороб'єв Г.О. Веб-квест технології в обучении социокультурной компетенции : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Пятигорск, 2004. 220 с.
2. Гапеєва О.Л. WEB-QUEST технологія у навчанні студентів за програмою підготовки офіцерів запасу. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2011. Вип. 21.1. С. 335–340.
3. Гуревич Р.С., Кадемія М.Ю., Шестопалюк О.В. Веб-квест у навчанні: путівник : навчально-методичний посібник. Вінниця : РВВ ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2012. 128 с.
4. Льченко О.В. Використання web-квестів у навчально-виховному процесі. URL: http://osvita.ua/school/lessons_summary/edu_technology/30113/.
5. Кадемія М.Ю., Шестопалюк О.В. Веб-квест у підготовці майбутніх учителів : навчально-методичний посібник. Вінниця : ТОВ Фірма «Планер», 2013. 155 с.
6. Николаева Н.В. Образовательные веб-квесты как метод и средство развития навыков информационной деятельности учащихся. *Вопросы Интернет-образования*. 2002. № 7. URL: http://vio.fio.ru_07.
7. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования : учебное пособие / Е.С. Полат, М.Ю. Бухаркина, М.В. Моисеева, А.Е. Петров ; под ред. Е.С. Полат. Москва : Изд-во Академия, 2005. 272 с.
8. Сысоев П.В., Евстигнеев М.Н. Использование современных учебных интернет-ресурсов в обучении иностранному языку и культуре. URL: www.lib.tsu.ru/mminfo/000349304/02/image/02-100.pdf/.
9. Медиаобразование в США, Канаде и Великобритании / А.В. Федоров, А.А. Новикова, В.Л. Колисниченко, И.А. Коруня. Таганрог : Изд. Кусма, 2007. 256 с.
10. Dodge B. Some Thoughts About Web Quests. 1995–1997. URL: http://webquest.sdsu.edu/about_webquests.html.

Zubekhina T. Use web-test technology in e-learning

The article analyzes the state of implementation of information technologies in the educational process. Modern high-tech industries require from the skilled specialists of different industries not only high levels of display of professional skills, but also the formation of personal qualities. The content of the concept of "webquest" is disclosed. The main aspects of webquest technology are described as a relatively new type of problematic tasks that are used in the preparation of specialists within the general e-learning system. Webquest technology allows you to fully realize the visual, multimedia and interactive learning. The classification of B. Dodge webquests, their structure and functions represented. Possibilities of using webquest technology in the process of training specialists are described. The main advantages of using the webquest technology in the training of modern specialists are characterized. A webquest is a complex task, so evaluating its performance must be based on several criteria, focused on the type of problem task and the form of presentation of the result.

The use of modern information technology in the educational process of training specialists, including computer, Internet, has radically changed the educational information environment of all higher education institutions. In the European Union countries, the following criteria have been introduced to analyze the degree of implementation of information technology in higher education institutions: access to the Internet; students' motivation to use information technology in the educational process and competence allowing to use information technology. The use of information technology has increased the potential for e-learning. Therefore, the analysis of various sources of information indicates a sufficiently wide range of application of this technology in the initial higher education process.

The main tasks of the web-based quest in the preparation of specialists due to the informatization of modern training are highlighted. The key principles of the web-based quest in the e-learning process are presented and described. It is determined how webquests can increase students' motivation to study.

Key words: information technology, webquests, e-learning, Internet, information culture.